

Վերապատրաստվող ուսուցչի հետազոտական աշխատանք

Հետազոտության թեման՝ Կրտսեր դպրոցականի տնտեսական գրագիտության
ձևավորումը ֆինանսական գրագիտության ձևավորման համատեքստում

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Անի Դալիբալյան
Աշտարակի Պ. Պռոշյանի անվան հ3 հիմնական դպրոց

2022թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ներածություն -----3

2. Դպրոցական կրթությունը՝ ֆինանսական գրագիտության համատեքստում-----4

3. Դպրոցում՝ տնտեսագիտության դասավանդման ժամանակ կիրառվող դասավանդման ժամանակակից մեթոդները-----7

4. Հետազոտական աշխատանք: Հետազոտության I փուլ: Մաթեմատիկայի դասագրքերի ուսումնասիրություն-----9

5. Հետազոտության II փուլ:Ֆինանսական կրթության վերաբերյալ հարցումների արդյունքների վերլուծություն-----10

6. Հետազոտության III փուլ: Առաջադրանքների մեթոդական վերլուծություն և արձանագրում -----12

7. Հետազոտության IV փուլ: Կրկնակի թեստավորում և արձանագրում-----14

8. Եզրակացություն-----18

9. Օգտագործված գրականության ցանկ -----19

10.Հավելվածներ-----20

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Արդի ժամանակաշրջանում յուրաքանչյուր անձ առօրյայում և կենսագործունեության տարբեր ոլորտներում շարունակ առնչվում է ֆինանսական խնդիրների հետ, որոնց թվում առավել մեծ կենսական նշանակություն ունեն հատկապես անձնական ֆինանսների կառավարմանը վերաբերող խնդիրները: Այդ խնդիրների արդյունավետ լուծումը պահանջվում է ֆինանսական գրագիտության բավարար մակարդակ, ինչը կարող է ձեռք բերվել միայն նպատակային կրթական ծրագրերի շնորհիվ: Ֆինանսական կրթության այդ ծրագրերը վերաբերում են հանրության բոլոր անդամներին և աստիճանական զարգացում են ունենում, որպես շարունակական գործընթաց: Այդ գործընթացի հիմնական օղակներից մեկը հանրակրթական դպրոցն է, որտեղ հնարավոր է անձի զարգացման վաղ տարիքից ներդնել անձնական ֆինանսները կառավարելու սովորույթ, այն դարձնել կենսակերպի անբաժանելի մաս և ձևավորել որպես մշակույթ:

Ուսումնական հաստատությունների կողմից մատուցվող ծառայությունները ուղղակիորեն շոշափելի չեն, դրանց արդյունքները, որպես կանոն, կարող են գնահատվել միայն որոշակի ժամանակահատվածից հետո:

Հանրակրթական դպրոցներում ֆինանսական կրթության իրականացման արդյունավետ ուղիներից է միջառարկայական ինտեգրումը, երբ ֆինանսներին վերաբերող բովանդակային նյութը ներառվում է գործող առարկաներից մի քանիսի ծրագրերում: Ինտեգրման մոտեցումը թույլ է տալիս, չավելացնելով դասաժամային ծանրաբեռնվածությունը, ֆինանսների կարևորությունը լուսաբանել ուսումնական տարբեր առարկաներում դիտարկվող իրավիճակների վերլուծության, օրինակների պարզաբանման և խնդիրների լուծման ընթացքում:

Աշխատանքի *արդիականությունը* պայամնավորված է նրանով, որ տվյալ կրթական ծրագիրը հանրակրթական դպրոց է ներմուծվել բավականին ուշ՝ շուրջ երեք տարի և պետք է պարզել՝ ինչ գործառույթներ է իրականացնում ֆինանսական կրթությունը կրտսեր դպրոցի մաթեմատիկայի ուսուցման գործընթացում, և դրանք արդյո՞ք արդյունավետորեն են անդրադառնում երեխաների կրթության վրա:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակը տարրական դասարանների մաթեմատիկական կրթության համատեքստում՝ ֆինանսական բաղադրիչի գործառույթների ուսումնասիրումն ու վերհանումն է:

Ուսումնասիրության խնդիրները՝

- ուսումնասիրել ֆինանսական կրթության բաղադրիչի բովանդակությունը,
- ուսումնասիրել ֆինանսական բաղադրիչի՝ մաթեմատիկական կրթության համատեքստում ինտեգրման առանձնահատկությունները,
- իրականացնել հետազոտական աշխատանք՝ պարզելու ֆինանսական բաղադրիչի գործառույթները տարրական դասարանների մաթեմատիկական կրթության համատեքստում,
- կատարել եզրակացություն հետազոտական աշխատանքի արդյունավետության վերաբերյալ:

Դպրոցական կրթությունը՝ ֆինանսական գրագիտության համատեքստում

Դպրոցական կրթությունը ֆինանսական գրագիտության համատեքստում՝ իրականացվում է դասերի և արտադպրոցական գործունեության տեսքով:

Ֆինանսական գրագիտության հիմունքները դասավանդելիս, դպրոցում՝ դասարանային դասերը գերակշռող դեր են խաղում, քանի որ, այս գիտության անհատական ուսումնասիրությունը բավականին դժվար է դպրոցականի համար:

Դասը որոշակի ժամանակահատվածում ուսուցիչների և սովորողի մշտական գործունեության ձև է, որն օգտագործվում է համակարգված, լուծելով սովորողների՝ ուսուցման, դաստիարակության և զարգացման խնդիրները:

Ներկայումս կան մի քանի չափանիշներ, ըստ որի կարելի է դասակարգել դասերի տեսակները: Կախված սովորողների կողմից նյութի յուրացման տարբեր հոգեբանամանկավարժական փուլերի, լինում են՝

- նոր նյութի ուսումնասիրության դասեր,
- գիտելիքները, հմտություններն ու կարողություններն ամրապնդող դասեր,
- կրկնողական և ընդհանացնող դասեր,
- համակցված դասեր:

Նոր նյութի ուսումնասիրության դասերը կարող են կազմակերպվել, ինչպես սեմինարների, այնպես էլ խաղերի տեսքով: Այս տեսակի դասի նպատակն է՝ ուսումնասիրել և սովորողներին իրազեկել նոր նյութով: Հիմնական ժամանակը նվիրված է նոր գիտելիքների և հմտությունների փոխանցմանն ու յուրացմանը: Դասի ընթացքում օգտագործվում են սովորողների գործունեության բարձրացման տարբեր մեթոդներ՝ ներկայացված նյութին խնդրահարույց բնույթ տալը, ուսումնասիրվող նյութում ընդգրկել տարբեր օրինակներ՝ ներառելով շրջապատող իրականությունից իրական օրինակներ, սովորողներին ներգրավելով ուսուցչի կողմից առաջադրված հարցերի ակտիվ քննարկման մեջ:

Ուսուցիչն ակտիվացնում է աշակերտների մտավոր գործունեությունը, համակարգում նրանց ստացած գիտելիքները:

Դասի հաջորդ տեսակը նոր գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների համախմբման դասն է: Սովորաբար այս տեսակի դասերը դասավանդվում են անմիջապես նոր նյութեր սովորելուց հետո: Նման դասի նպատակը արդեն հայտնի գիտելիքների երկրորդական ընկալումն է, դրանց կիրառման հմտությունների և կարողությունների զարգացումը: Այս տեսակի դասերի խնդիրներն ուղղված են՝ կրթական և գործնական գործունեության գործընթացում՝ հմտությունների և կարողությունների զարգացմանն ու ձևավորմանը:

Կրկնողական և ընդհանրացնող դասերը, սովորաբար անցկացվում են թեմայի կամ ծրագրի մեծ հատվածի ուսումնասիրության ավարտին: Կրկնող-ընդհանրացնող դասի նպատակը՝ սովորողների տնտեսագիտության իմացության զարգացումն է, անհատական հասկացությունների ընդհանրացումը, առարկայի մասին գիտելիքների համախմբումը:

Տարբեր տարիքային խմբերի դպրոցականների շրջանում, ֆինանսական գրագիտության զարգացման արդյունավետ միջոց են հանդիսանում՝ խաղային տեխնոլոգիաները, որոնք նմանակում են կյանքի տարբեր իրավիճակներ և թույլ են տալիս ավելի խորը պատկերացում կազմել ուսումնասիրված սոցիալական երևույթների և հարաբերությունների կառավարման տեսանկյունից:

Մեթոդական առաջադրանքներն են՝

- նկարչական,

- տրամաբանական փոքրիկ առաջադրանքներ,
- կատակ խնդիրներ,
- թերի վիճակով առաջադրանքներ,
- այուժե - դերային խաղեր:

Մաթեմատիկայի դասընթացում ֆինանսական կրթության իրականացումը չպետք է սահմանափակվի միայն լուսաբանող օրինակներով, ուսուցանող խնդիրներով ու վարժություններով: Առկա են տարբեր եղանակներ և մեթոդներ կրթական ծրագիրը արդյունավետ իրականացնելու համար, մասնավորապես՝

ա) դասավանդումը պետք է ուղեկցվի տարբեր խաղերով, գործնական աշխատանքներով, թեստերով, խմբային քննարկումներով և այլ ակտիվ մեթոդներով, որոնք կխթանեն սովորողի ինքնադրսևորումը, ինքնակազմակերպումը, իրավիճակին համապատասխան կողմնորոշվելու և որոշումներ կայացնելու ունակությունը,

բ) թեմայի առանձնահատկությունից կախված՝ պետք է հանձնարարել կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ուսումնասիրություն պահանջող գործնական, հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ, որոնք կնպաստեն անհրաժեշտ տեղեկատվություն հավաքելու, դիտումներ և վերլուծություններ կատարելու, ստեղծագործական մոտեցումներ ցուցաբերելու, հետազոտության արդյունքները պատշաճ մակարդակով ներկայացնելու կարողությունների զարգացմանը,

գ) անձնական ֆինանսների կառավարման մշակույթ ձևավորելու գործում կարևոր նշանակություն ունեն ֆինանսական կազմակերպություններ կատարվող այցելությունները, էքսկուրսիաները, սեմինարների և ֆինանսական խմբակների պարապմունքները, ստուգատեսների անցկացումը և այլ միջոցառումների կազմակերպումը:

Այսպիսով, դպրոցականների ֆինանսական կարողությունների ձևավորման համար գոյություն ունեն տարբեր տեսակի դասընթացներ, որոնց զարգացման համար անհրաժեշտ է ունենալ մանկավարժական փորձ՝ պահպանելով սովորողների ֆինանսական գրագիտության ձևավորմանն ուղղված մեթոդական մոտեցումներն ու սկզբունքները:

Դպրոցում՝ տնտեսագիտության դասավանդման ժամանակ կիրառվող դասավանդման ժամանակակից մեթոդները

Ուսուցման մեթոդը՝ ուսուցչի և սովորողների փոխկապակցված գործունեության միջոց է, ուսուցման զարգացման և կրթության նպատակներին հասնելու համար: Դասավանդման մեթոդները ընտրությունը կախված է ուսումնական գործընթացի բազմաթիվ հանգամանքներից և պայմաններից, առարկայի բնույթից և բովանդակությունից, մասնավորապես ուսուցչի գիտելիքների և հմտությունների մակարդակից: Ուսուցիչը պետք է իմանա և հասկանա մեթոդի էությունը, դասավանդման մեթոդների դասակարգումը, այս կամ այն տեսակի դասակարգման հիմքը և կարողանա դրանք կիրառել տարբեր իրավիճակներում և համադրություններում:

Օգտագործելով միմյանցից բազմազան կամ լրացնող մեթոդների մեկ կամ մի քանի համակարգ, որը կենտրոնացած է ընդհանուր նպատակին հասնելու համար, ուսուցիչը հետադարձ կապ է հաստատում աշակերտների հետ, բացահայտում գիտելիքների և հմտությունների յուրացման մակարդակը, որոշում մեթոդների կիրառման արդյունավետությունը և կատարում ճշգրտումներ՝ դրանով իսկ բարձրացնելով նրա մասնագիտական կարողությունների մակարդակը:

Կարևոր է հաշվի առնել՝

- դասընթացի ընդհանուր նպատական ու խնդիրները, առարկայի առանձնահատկությունները, թեմաները,
- ուսուցչի կողմից ընտրված ուսումնական նյութի բովանդակությունը,
- աշակերտների զարգացման մակարդակը, սովորելու ունակությունը, հնարավորությունները և տարիքային առանձնահատկությունները,
- մեթոդի կամ մեթոդների համադրության դերը՝ սովորողների ճանաչողական գործունեության զարգացման մեջ, նրանց գործունեությունը, անկախությունը և ստեղծագործականությունը,
- ժամանակը:

Տնտեսագիտության դասերին օգտագործվող մեթոդները, կարելի է բաժանել հետևյալ խմբերի՝

- ուսումնական նյութի միակողմանի ներկայացում (ուսուցում, բացատրություն, դասախոսություն),
- ուսումնական նյութի երկկողմանի ներկայացում(երկխոսություն, բանավեճ, քննարկում, «մտքի փոփոխիկ», խմբային աշխատանք, բիզնես խաղեր),
- էմպիրիկ փորձի լուսաբանում (տեղեկատվության, փորձի և այլնի փոխանակում),
- վերահսկողություն և հետադարձ կապ (զրույց, խորհրդատվություն, թեստային առաջադրանքներ, քննություն):

Դպրոցում տնտեսագիտության դասեր կազմելիս կարևոր է օգտագործել առկա ուսուցման մեթոդները, քանի որ դրանք սովորողներին հնարավորություն են տալիս գիտակցել տնտեսագիտության գործնական կարևորությունը, գործնականում օգտագործել տեսական գիտելիքներ ըստ այդ առարկայի, հասկանալ առանձին ձեռնարկությունների գործունեության կառուցվածքը, մեխանիզմը և այլն: Տնտեսագիտության դպրոցական դասընթացում, նպատակահարմար է օգտագործել ակտիվ ուսուցման տեսակը, որպես բիզնես խաղ: Այն նպաստում է ոչ միայն մասնագիտական, այլ նաև աշխատանքային գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների ձևավորմանը:

Բիզնես խաղը պետք է ներառի՝

- բիզնես խաղի մասին նախնական տեղեկատվություն,
- բիզնես խաղ պատրաստելու և անցկացնելու մեթոդաբանություն,
- տարբեր փաստաթղթերի հավաքածու:

Այսպիսով, ուսուցման տարատեսակ մեթոդների օգտագործումը, դրանք համատեղելով, հնարավորություն է տալիս լավագույն արդյունքի հասնել դպրոցականներին՝ տնտեսագիտություն դասավանդելու, առարկայի բազմակողմանի գիտելիքներ ստանալու, ստեղծագործական մտածողություն զարգացնելու, նպատակներ դնելու և դրանք լուծելու ունակության մեջ: [3, էջ 27-28]

Հետազոտական աշխատանք

Փորձարարական աշխատանքները կատարել են Աշտարակ քաղաքի Պ.Պոռշյանի անվան հ3 հիմնական դպրոցի չորրորդ դասարանում:

Ուսուցիչների հետ զրուցելու ընթացքում պարզել են, թե աշակերտները նախնական ինչ գաղափար ունեն ֆինանսական կրթության վերաբերյալ: Հանձնարարել են գրավոր աշխատանքներ երկու փուլով:

Հետազոտության I փուլ: Մաթեմատիկայի դասագրքերի ուսումնասիրություն

Դասագրքերի հեղինակները	Ընդհանուր առաջադրանքներն ըստ դասարանների				Ընդհանուր ֆինանսական առաջադրանքները				Ընդհանուր առաջադրանքների մեջ ներառված ֆինանսական առաջադրանքների քանակը տոկոսներով			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Մ. Մկրտչյան Մ. Իսկանդարյան Ա. Աբրահամյան	477	748	749	751	2	30	82	71	0.5%	4%	11%	9%

Ըստ դասագրքերի ուսումնասիրության արդյունքների պարզեցինք, որ ընդհանուր առաջադրանքների մեջ ներառված ֆինանսական առաջադրանքները, առավել քիչ հատկացված են առաջին դասարանում և առավել շատ երրորդ դասարանում: Երկրորդ դասարանում առաջադրանքների քանակը առավել շատ է, քան առաջինում, իսկ չորրորդում ընդհակառակը՝ ավելի քիչ է քան երրորդում:

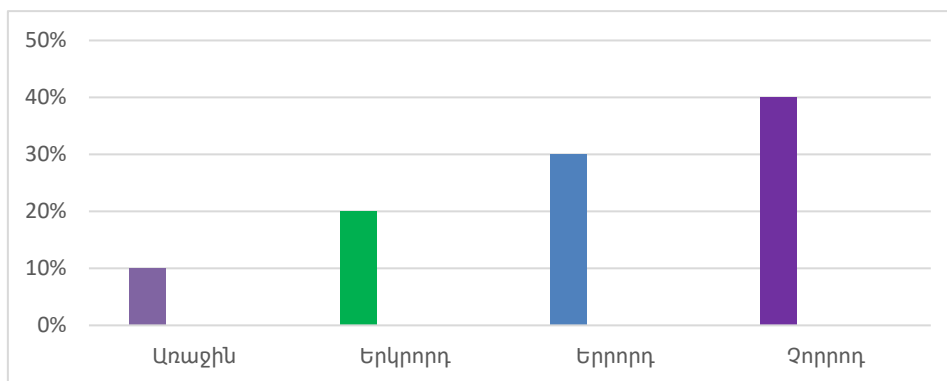
Իմ կարծիքով ֆինանսական առաջադրանքներն ըստ դասարանների պետք է ավելի շատ ընդգրկված լինեն, սակայն համեմատելով ընդհանուր առաջադրանքների մեջ ներառված ֆինանսական առաջադրանքների քանակը տոկոսներով՝ պարզեցինք, որ չորրորդ դասարանում առաջադրանքների քանակը նվազում է:

Հետազոտության II փուլ: Ֆինանսական կրթության վերաբերյալ հարցումների արդյունքների վերլուծություն

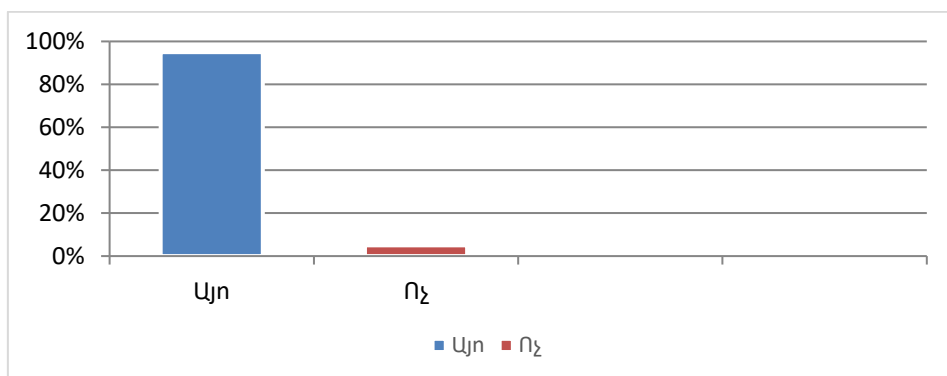
Հարցումը իրականացվել է հարցաթերթիկի միջոցով:

Ուսուցիչներին առաջադրվել է ութ հարց, բոլոր հարցերը վերաբերվել են ֆինանսական կրթությանը: Հարցման նպատակն էր, պարզել, թե ինչպիսի դեր է կարատում ֆինանսական կրթությունը կրտսեր դպրոցականի կյանքում, և ինչպիսի աշխատանքներ են կատարում ուսուցիչները՝ աշակերտներին ֆինանսական գիտելիքներ փոխանցելու համար: Արդյունքների վերլուծությունները ներկայացնում եմ ստորև.

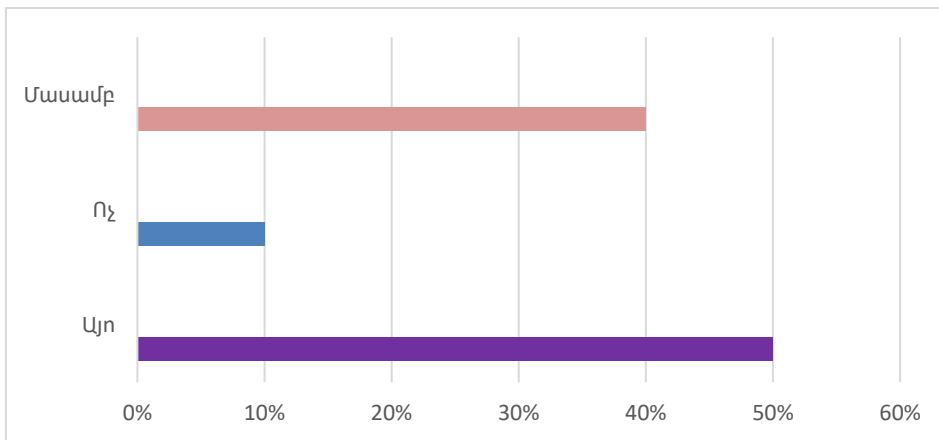
1. Ո՞ր դասարանում եք դասավանդում:

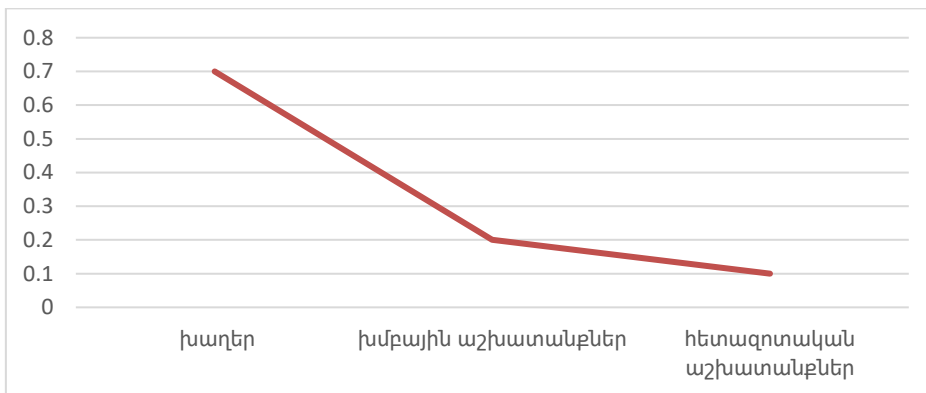
2. Արդյո՞ք օգտակար է ֆինանսական կրթությունը աշակերտների համար:

3. Դպրոցական կրթության միջոցով, կարո՞ղ են ձևավորվել՝ ֆինանսապես գրագետ անձիք:

4. Աշակերտներին՝ ֆինանսական գիտելիքներ փոխանցելու համար, ի՞նչ մեթոդներ եք կիրառում:

Այսպիսով, ընդհանրացնելով հարցման արդյունքների վերլուծությունները՝ առանձնացրել են հետևյալ հիմնական կետերը՝

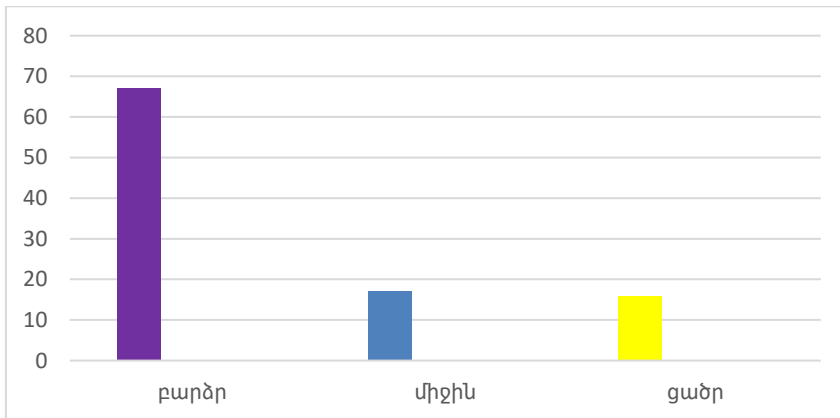
1. Ուսուցիչների կարծիքով՝ ֆինանսական կրթությունը օգտակար է աշակերտների համար:
2. Դպրոցական կրթության միջոցով, կարող են ձևավորվել՝ ֆինանսապես գրագետ անձիք:
3. Աշակերտներին՝ ֆինանսական գիտելիքներ փոխանցելու համար, ուսուցիչների մեծ մասը կիրառում են խաղեր:

4. Աշակերտներին գումարի մասին գաղափար տալու համար, ստեղծում են պրոբլեմային վիճակներ:

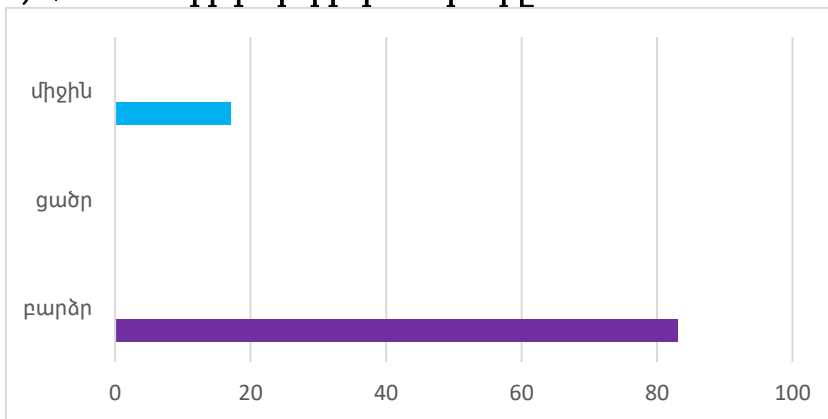
Հետազոտության III փուլ: Առաջադրանքների մեթոդական վերլուծություն և արձանագրում

Ա մակարդակ վերլուծություն

1) Որքա՞ն դրամ պետք է վճարել ափսեներից յուրաքանչյուրի պարունակության համար:

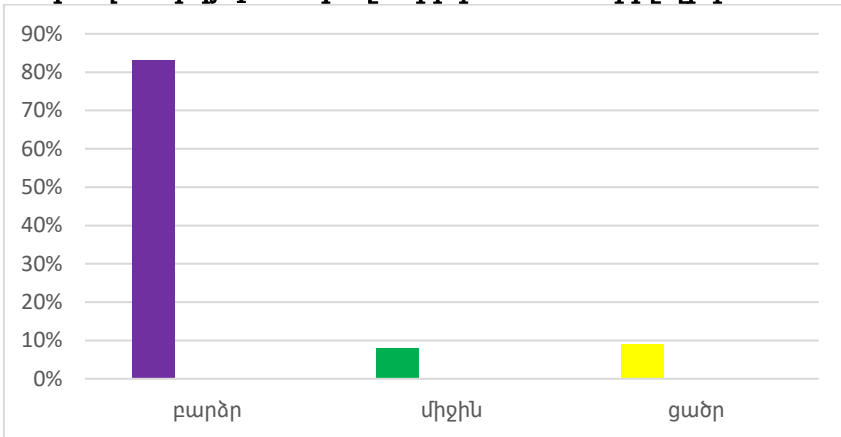
2) Համեմատիր խմբերի գումարները :

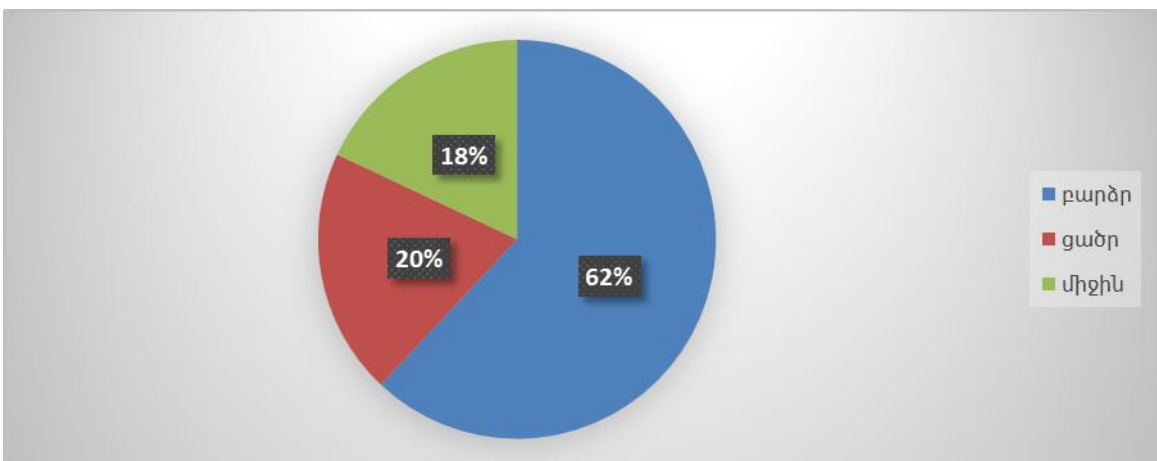
3) Պաղպաղակի արժեքը 200 դրամ է: Անին ունի 200 դրամ, իսկ Արամը՝ 600: Կարո՞ղ են արդյոք նրանք միասին գնել 4 պաղպաղակ:

4)Լուծի՛ր խնդիրը՝ ըստ նկարում բերված օրինակների :Աննան ունի 700 դրամ: Կարո՞ղ է արդյոք նա գնել 2 կգ կեռաս և 1 կգ լոլիկ:

Ա մակարդակ

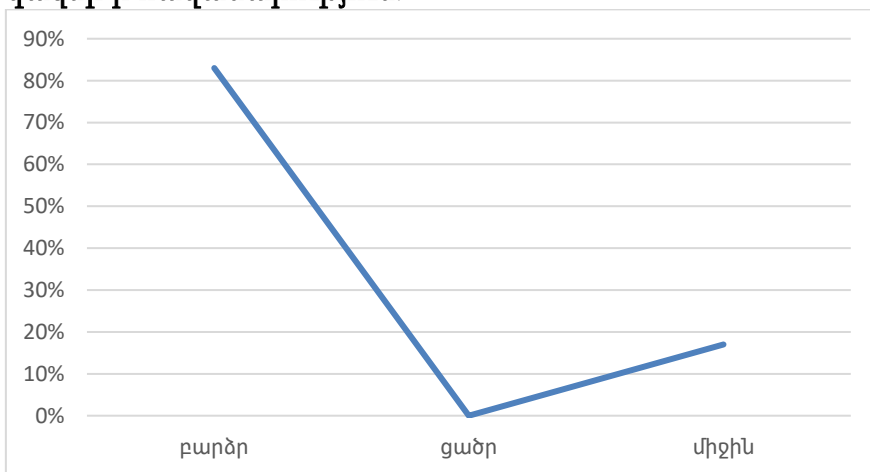

Կատարված սկզբնական փորձի (տե'ս հավելված 2) արդյունքնում մի խումբ աշակերտներ (12 աշակերտ) ցույց են տվել հետևյալ արդյունքները:
 Երեխաների 62%-ը ունեն ֆինանսական պատկերացման բարձր մակարդակ, 18%՝ պատկերացման միջին մակարդակ, 20%՝ զարգացման ցածր մակարդակ:

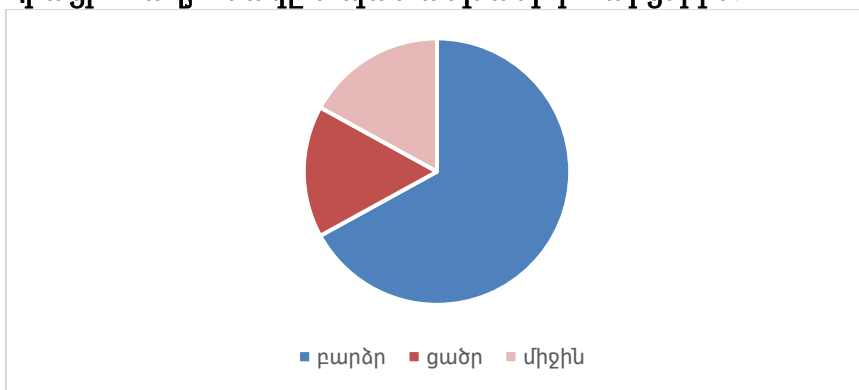
Հետազոտության IV փուլ: Կրկնակի թեստավորում և արձանագրում

Բ մակարդակ վերլուծություն

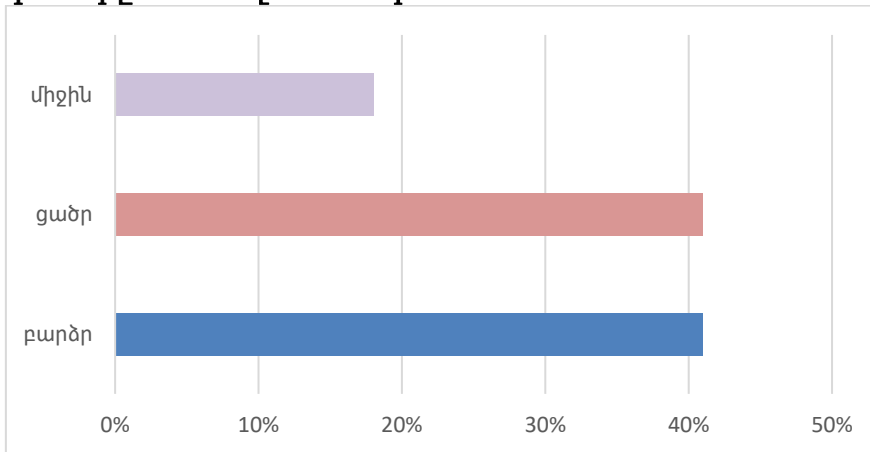
2)Որ դրամանիշից քանի հատ պետք է վերցնել՝ 3460 դրամ ունենալու համար: Կատարի՛ր երեք տարբեր ընտրություն և յուրաքանչյուրին համապատասխան կազմի՛ր հավասարություն:

3) Հաշվի՛ր աղյուսակում նշված աշխատողների մայիս ամսվա աշխատավարձը: Լրացրու աղյուսակը և պատասխանի՛ր հարցերին:

4) Յուրաքանչյուր դրամանիշից քանի՞ հատ պետք է վերցնել՝ աղյուսակում նշված գումարը ստանալու համար:

Կատարել են մաթեմատիկայի դասագրքերի ուսումնասիրություն՝ ֆինանսական և տնտեսագիտական ուղղվածության տեսանկյունից, կատարել են դրանց մեթոդական և մասնագիտական վերլուծություն, ստուգել են աշակերտների նախնական գիտելիքները:

Վարել են մաթեմատիկայի դասեր, հանձնարարվող նյութին զուգադրել՝ ֆինանսական, տնտեսագիտական բաղադրիչ պարունակող առաջադրանքներ և խնդիրներ:

Կազմակերպել են մաթեմատիկայի դասի ընթացքում խաղային ուսուցում՝ դերախաղի միջոցով, աշակերտները հանդես են եկել որպես ապրանք գնող կամ վաճառող. այս կերպ դարձրել են նյութին յուրացումը ավելի մատչելի:

Դասերին օգտագործել են տարաբնույթ գնական պարագաներ՝ թղթադրամներ, մետաղադրամներ, տարբեր առարկաներ, որոնք օգտագործվել են որպես վաճառքի ենթակա ապրանքներ:

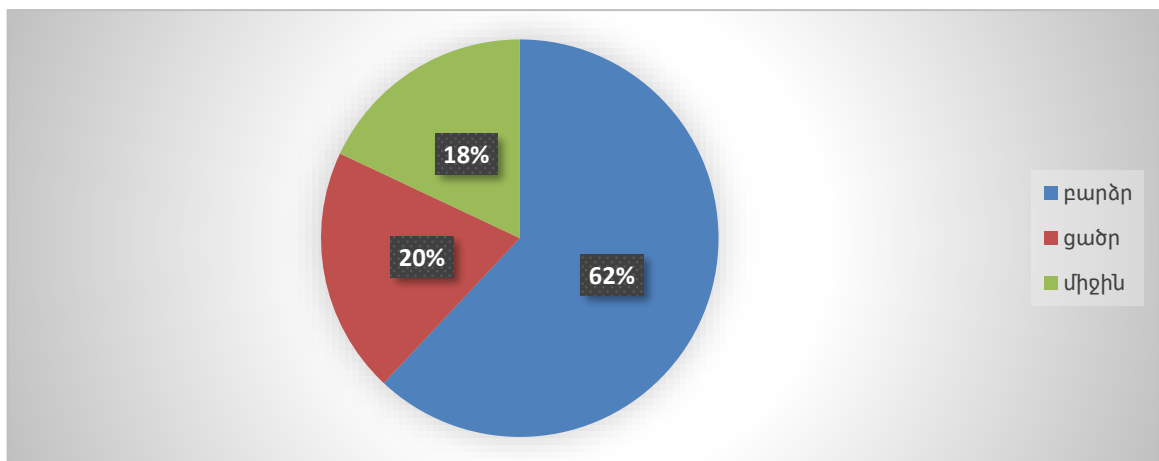
Այս դասընթացի արդյունավետ աշխատանքի համար կարևոր է ծնողների հետ սերտ կապը: Նրանք նույնպես, պետք է նվիրված լինեն դասարանում տեղի ունեցածին, նպաստելով՝ ընտանիքի, քաղաքի և երկրի տնտեսական կյանքի տարբեր ասպեկտների վերաբերյալ երեխաների գաղափարների ընդլայնման գործում: Դա հնարավոր է հեշտացնել հատուկ տնային աշխատանքների միջոցով, որի ընթացքում երեխաները կխորհրդակցեն, կքննարկեն հնարավոր լուծումները և դրանք ապացուցելու եղանակները իրենց ծնողների հետ:

Ծնողների հետ աշխատելիս առաջարկվում են տարբեր ձևեր՝ բանավոր կամ գրավոր տեղեկատվություն դասընթացի բովանդակության վերաբերյալ, դասերի արդյունքների ամփոփում, խորհրդատվություններ, հանդիպումներ, մրցույթներին նրանց ևս մասնակից դարձնել, քննարկումների կազմակերպում և ծնողների միջև փորձի փոխանակում:

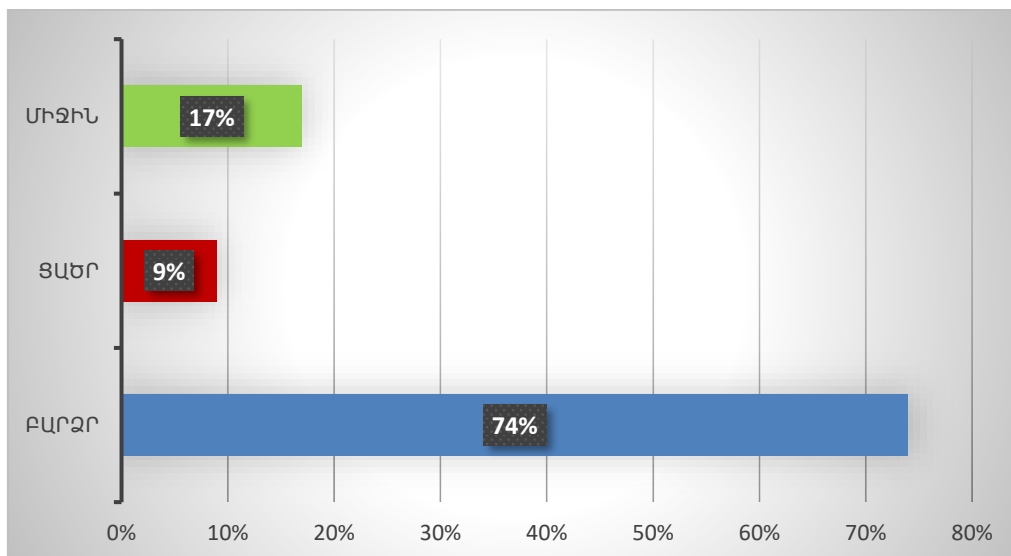
Աշակերտները գործնականում առնչվում են գին, ապրանք, արժեք, դրամ, բյուջե հասկացությունների հետ:

Հետազոտական աշխատանքի ավարտին հանձնարարեցինք ստուգիչ գրավոր աշխատանք, որի միջոցով պարզեցրի աշխատանքների արդյունքում, թե որքան է աշակերտների առաջադիմությունը տոկոսային հարաբերությամբ:

Ա մակարդակ

Բ մակարդակ

Կատարված սկզբնական փորձերի արդյունքնում մի խումբ աշակերտներ ցույց են տվել հետևյալ արդյունքները:

Երեխաների 62%-ը ունեն ֆինանսական պատկերացման բարձր մակարդակ, 18%՝ պատկերացման միջին մակարդակ, 20%՝ զարգացման ցածր մակարդակ:

Փորձնական աշխատանքներից հետո ամփոփվեցին ցուցադրված արդյունքները, որից պարզ է դառնում, որ բարձրացել է աշակերտների ֆինանսական պատկերացման ուղղված մակարդակը՝ 74% ֆինանսական պատկերացման բարձր մակարդակ, 17%-ը՝ միջին մակարդակ, 8% -ը՝ զարգացման ցածր մակարդակ:

Ֆինանսական կրթության դասավանդման գործընթացում մեծ նշանակություն ունի տվյալ նյութի ընկալման դյուրին, հարմարվետ և հետաքրքրաշարժ ձևը՝ խաղը: Խաղը խթան է հանդիսանում՝ նպաստելով աշակերտների ֆինանսական գործունեության զարգացմանը:

Եզրակացություն

Ավարտական աշխատանքի նպատակն էր տարրական դասարանների մաթեմատիկական կրթության համատեքստում ֆինանսական բաղադրիչի գործառույթների ուսումնասիրումն ու վերհանումը: Հետազոտական աշխատանք իրականացնելու ընթացքում եկանք այն եզրահանգման, որ՝

- Ֆինանսական կրթման ամենատարածված և ամենաարդյունավետ ձևերից մեկը դրա իրականացում է դպրոցներում:
- Ֆինանսական կրթումը անհրաժեշտ է սկսել դպրոցից, քանի որ՝ սովորույթը հեշտ է ներդնել դպրոցից և այն դարձնել որպես մշակույթ դպրոցականի մոտ առավել հեշտ է և անհրաժեշտ: Դպրոցական տարիքից երեխաները սովորում են խնդիր, առաջադրանք ստանալ և լուծումներ փնտրել: Սովորում են առնչվել այնպիսի խնդիրների հետ, որոնց մասին մինչ այդ ոչ մի տեղեկություն չեն ունեցել: Սովորում են բյուջե կազմել, պլանավորել իրենց ծախսերը և վերլուծել որևէ կարևոր որոշում անելուց առաջ: Հենց այս հանգամանքն է դպրոցական կրթումը դարձնում անփոխարինելի:
- Ֆինանսական կրթումը կարևոր է ապահովել առնվազն տարրական դպրոցի միջին դասարաններից (երբ երեխան սովորում է հաշվել) սկսած մինչև ավագ դպրոցի բարձր դասարանները:
- Քանի որ ֆինանսական կրթման ծրագիրը ինտեգրվել է առանձին առարկաներում, ապա անհրաժեշտ է նաև կիրառել մեթոդներ, որոնք թույլ կտան գնահատել աշակերտի ֆինանսական գիտելիքները համալիր ձևով:
- Տարրական դասարաններ ավարտած աշակերտը գաղափար է կազմում, թե ինչ է բյուջեն, ինչ մասերից է այն բաղկացած:
- Տնտեսագիտական գրագիտության միջոցով ֆինանսական գրագիտության և հակառակի ձևավորումը կնպաստի վաղվա տեղեկացված, համակողմանի զարգացած քաղաքացու ձևավորմանը:

Գրականության ցանկ

1. Հակոբյան Ս., Փոքրիկյան Ա., Ղազարյան Շ., ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱԴԿ, Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» առարկայի ուսուցիչների համար, ԵՐԵՎԱՆ 2019, 112 էջ:
2. Հայրապետյան Գ.Ս. «Մաթեմատիկայի ուսուցման մեթոդական առանձնահատկությունները տնտեսագիտական թեքումով դպրոցներում և դասարաններում», ատենախոսություն - ԵՐԵՎԱՆ 2002, 171 էջ
3. Ֆինանսական կրթության մեթոդական ձեռնարկ Ս. Հակոբյան, Ա. Փոքրիկյան, Շ. Ղազարյան:
4. <https://abcfinance.am/teacher/board-game.html>
5. Բյուջեի կատարման կազմակերպում. Դասագիրք / խմբ. Cand. Էկոն.գիտություններ, պրոֆ. Վ.Վ. ԿարչևսկինՖինանսներ. Դասագիրք / հր. E.V. Մարկինա.- Մ .: ԿՆՈՐՈՒՄ, 2014 .-- 448-ականներ:
6. Ֆինանսական իրավունք. Դասագիրք / խմբ. E.Կու. Գրաչևա, Ն.Ա. Կուֆակովան, Ս.Գ. Պեպելիանը:
<https://newsarmenia.am/Հայաստանիդպրոցականներինֆինանսականկրթությունկատուցեն>:
7. Ս. Ա. ԻսկանդարյաննՍվ. Ս. ԻսկանդարյանՏարրականդասարաններումխնդիրներիուսուցմանմեթոդիկան/ուսումնամեթոդականձեռնարկ:

Հավելված 1

Հարցաթերթիկ

Տվյալ հարցումն անցկացվում է ավարտական աշխատանքի հետազոտական մասի համար: Հարցման արդյունքում ստացված տվյալները կիրառվելու են ընդհանրացված տարբերակով, ապահովվելու է լրացված հարցաթերթի անանունությունն ու գաղտնիությունը: Խնդրում ենք տրամադրել Ձեր ժամանակը և մասնակցել հարցմանը:

1 Ո՞ր դասարանում եք դասավանդում՝

- Առաջին
- Երկրորդ
- Երրորդ
- Չորրորդ

2 Արդյո՞ք օգտակար է Ֆինանսական կրթությունը սովորողների համար:

- Այո
- Ոչ

3 Դպրոցական կրթության միջոցով, կարո՞ղ են ձևավորվել՝ ֆինանսապես գրագետ անձիք:

- Այո
- Ոչ
- Մասամբ

4 Աշակերտներին՝ ֆինանսական գիտելիքներ փոխանցելու համար, ի՞նչ մեթոդներ եք կիրառում:

- խաղեր
- խմբային աշխատանքներ
- հետազոտական աշխատանքներ

5 Դասի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով՝ սովորողներին առաջարկում եք դասագրքից դուրս, լրացուցից ֆինանսական կրթությանը վերաբերող խնդիրներ :

- Ոչ, չեմ առաջարկում
- Այո, հաճախ եմ առաջարկում
- Հազվադեպ

6 Աշակերտներին գումարի մասին գաղափար տալու համար, ի՞նչ աշխատանքներ եք կատարում:

- Ստեղծում եմ պրոբլեմային իրավիճակ,
- Լրացուցիչ խնդիրներ եմ տալիս
- Զրույց եմ կազմակերպում

7 Դասագրքերում զետեղված են ,աշակերտների՝ ֆինանսական կրթության զարգացման համար, նախատեսված խնդիրներ:

- Այո, շատ կան:
- Ոչ
- Կան, բայց շատ քիչ

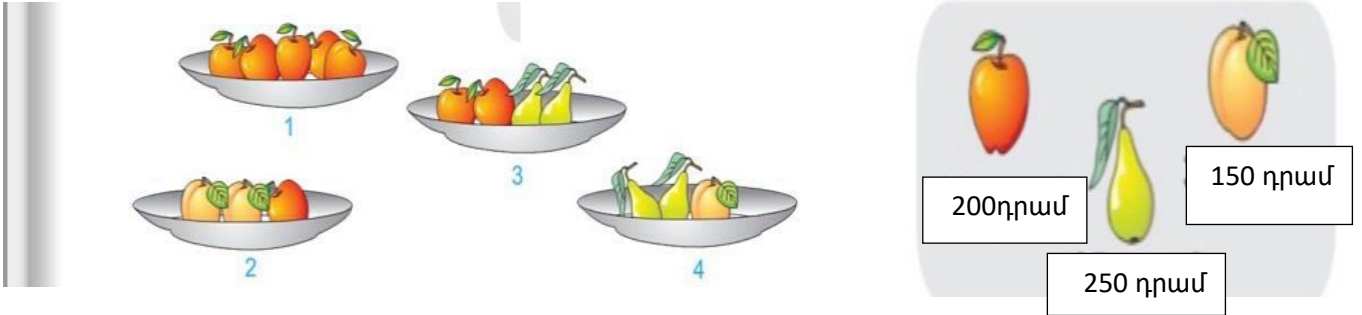
8 Տարրական դասարաններում բացի Մաթեմատիկա առարկայից, կա՞ն այլ առարկաներ, որոնք նպաստում են ֆինանսական կրթության զարգամանը:

- Այո
- Ոչ

Հավելված 2

Թեստ Ա մակարդակ

- 1) Որքա՞ն դրամ պետք է վճարել ափսեներից յուրաքանչյուրի պարունակության համար :

- 2) Համեմատիր խմբերի գումարները :

- 3) Պաղպաղակի արժեքը 200 դրամ է: Անին ունի 200 դրամ, իսկ Արամը՝ 600: Կարող են արդյոք նրանք միասին գնել 4 պաղպաղակ:

- 4) Լուծի՛ր խնդիրը՝ ըստ նկարում բերված օրինակների :
Աննան ունի 700 դրամ: Կարո՞ղ է արդյոք նա գնել 2 կգ կեռաս և 1 կգ լոլիկ:

1 կգ-ը
300 դրամ

1 կգ-ը
100դրամ

5. Մրանք հինգ հազար դրամանոց թղթադրամներ են: Կարո՞ղ ես ասել, թե քանի՞ 1000 դրամանոց թղթադրամներով կարելի է փոխարինել երկու 5000 դրամանոց թղթադրամը:

6) Քանի՞ 500 դրամանոց մետաղադրամներով կարելի է ստանալ՝

- 2000 (երկու հազար) դրամ,
- 5000 (հինգ հազար) դրամ,
- 7000 (յոթ հազար) դրամ,
- 12000 (տասներկու հազար) դրամ,

7) Ըստ աղյուսակում բերված տվյալների՝ լրացրո՛ւ այն:

Բանջարեղեն	1 կգ	2 կգ	3 կգ	4 կգ
	800 դրամ			
		600 դրամ		
			600 դրամ	

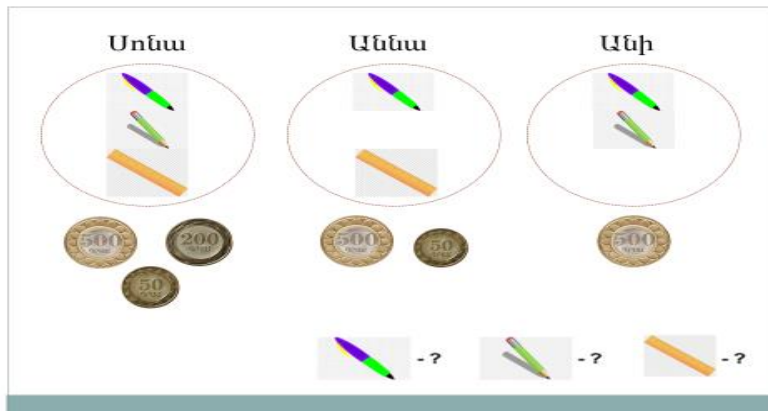
8)Մրան գնեց 6 ձու և վճարեց 330 դրամ: Կարենը գնեց այդպիսի 8 ձու: Կարենը որքա՞ն վճարեց իր գնած ձվերի համար:

9) 20 լ բենզինն արժե 9600 դրամ: Որքա՞ն պետք է վճարել 30 լ բենզին գնելու համար:

Հավելված 3

- 1) Մոնան ունի 1000 դրամ: Կարո՞ղ է արդյոք գնել 2 ինքնաթիռ(խաղալիք) և 1 հաշվիչ, եթե ինքնաթիռն արժե 360 դրամ, իսկ հաշվիչը՝ 270 դրամ:
- 2) Անին գնել է 1 հաշվիչ և 1 գնդակ, Այգը գնել է 1 մեքենա և 1 գնդակ: Ո՞վ է ավելի շատ վճարել և որքանո՞վ, եթե հաշվիչն արժե 440 դրամ, գնդակը՝ 280 դրամ, մեքենան՝ 530 դրամ:
- 3) Մոնան գնեց գրիչ, մատիտ ու քանոն և վճարեց 750 դրամ: Աննան գնեց գրիչ ու քանոն և վճարեց 550 դրամ: Անին գնեց գրիչ ու մատիտ և վճարեց 500 դրամ: Ի՞նչ արժե այդ իրերից յուրաքանչյուրը:

4)

- 5) Խանութում I օրը վաճառվեց 740 կգ սեխ, իսկ II օրը՝ 120 կգ-ով ավելի, քան I օրը: III օրը վաճառվեց այնքան, որքան վաճառվել էր առաջին երկու օրում: Որքա՞ն սեխ վաճառվեց երեք օրում:
- 6) Աշխենը իր և ընկերուհիների համար կրպակից գնեց բուլկիներ և վճարեց 740 դրամ, որը 120 դրամով պակաս էր նրա ընկերուհու՝ Արփինեի գնած թխվածքաբլիթների գումարից: Հաջորդ օրը նրանք հավաքեցին իրենց մոտ եղած գումարից որոշ մաս և գնեցին բուլկիներ ու թխվածքաբլիթներ՝ վճարելով այնքան, որքան վճարել էին Աշխենը և Արփինեն միասին: Որքա՞ն ծախսեցին աղջիկները երկու օրում:
- 7) Աշխենը իր և ընկերուհիների համար կրպակից գնեց բուլկիներ և վճարեց 740 դրամ, որը 120 դրամով պակաս էր նրա ընկերուհու՝ Արմինեի գնած թխվածքաբլիթների գումարից: Հաջորդ օրը նրանք հավաքեցին իրենց մոտ եղած գումարից որոշ մաս և գնեցին բուլկիներ ու թխվածքաբլիթներ՝ վճարելով այնքան, որքան վճարել էին Աշխենը և Արմինեն միասին: Որքա՞ն ծախսեցին աղջիկները երկու օրում:

Հավելված 4

Թեստ F մակարդակ

1) Որքա՞ն դրամ պետք է ավելացնել յուրաքանչյուր խմբին՝ 12000 դրամ դարձնելու համար:

2) Որ դրամանիշից քանի հատ պետք է վերցնել՝ 3460 դրամ ունենալու համար: Կատարի՛ր երեք տարբեր ընտրություն և յուրաքանչյուրին համապատասխան կազմի՛ր հավասարություն:

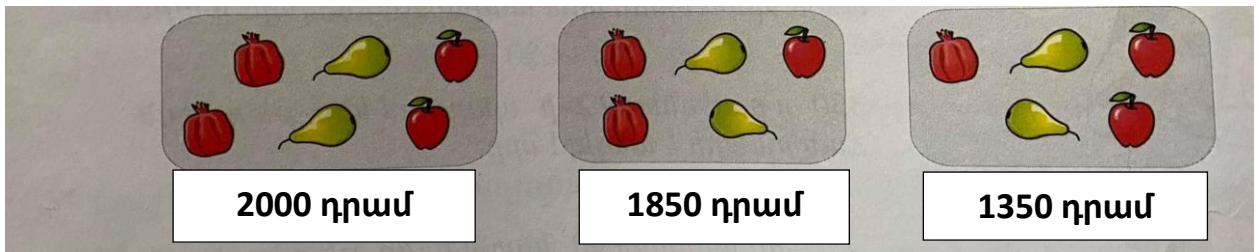
3)

ա) 7 շիշ հյութի համար վճարել են 560 դրամ: Ի՞նչ արժե 8 շիշ հյութը:

բ) 20 լ բենզինն արժե 9600 դրամ: Որքա՞ն պետք է վճարել 30 լ բենզին գնելու համար:

4) Սոնան գնել է 8 տուփ կարագ, իսկ Աննան՝ 5 տուփ: Սոնան վճարել է 1800 դրամով ավելի, քան Աննան: Նրանցից յուրաքանչյուրը որքա՞ն է վճարել իր գնած կարագի համար:

5) Նկարում պատկերված տվյալներով որոշի՛ր մրգերից յուրաքանչյուրի գինը:

6) Հաշվի՛ր աղյուսակում նշված աշխատողների մայիս ամսվա աշխատավարձը: Լրացրու աղյուսակը և պատասխանի՛ր հարցերին:

Անունը	1 օրվա աշխատավարձը	Աշխատած օրերի քանակը	Ստանալիք աշխատավարձը
Կարեն	4800 դրամ	22 օր	
Գոհար	3500 դրամ	25 օր	
Հասմիկ	5000 դրամ	20 օր	
Ընդամենը			

- Ով է ստանում ամենաբարձր աշխատավարձը:
- Ինչու է Գոհարի մայիս ամսվա աշխատավարձը ցածր Հասմիկի աշխատավարձից: Չէ որ նա 5 օր ավելի է աշխատել:
- Որքան է մայիս ամսվա նրանց ընդհանուր աշխատավարձը:

7) Հայկը 12 կգ ձմերուկի համար վճարել է 320 դրամով ավելի, քան Արան՝ 8 կգ-ի համար: Տղաներից յուրաքանչյուրը որքա՞ն է վճարել իր գնած ձմերուկի համար:

8) Յուրաքանչյուր դրամանիշից քանի՞ հատ պետք է վերցնել՝ աղյուսակում նշված գումարը ստանալու համար:

Գումարը					
55720 դր.	5	1	1	2	2
21620 դր.					
17230 դր.					
12620 դր.					

9) 1 կգ ընկույզի միջուկն արժե 3000 դրամ: Որքա՞ն պետք է վճարել՝ այդ միջուկից 350գ գնելու համար: